

ջիկներով եւ փոքրիկ, ընկուզածեւ զանգակներով: Ամէն մի քարաւանապետ մի առանձին պարծանքով է զարդարում իր գրաստները, մանաւանդ, երբ քարաւանը մօտենում է մի նոր քաղաքի, կամ դուրս է գալիս քաղաքից: Եւ այդ պճնասեր անասունները այն աստիճան սովորած են իրանց զարդարանքներին ու զանգակներին, որ եթէ զանգակներ չունենան, լաւ չեն գնայ:

Երբ հարիւրաւոր անասուններ շարժում են, շրջակայ լեռները, բլուրները դորդում են զանգակների խլացնող ձայնից: Նրանց քայլերի չափով՝ հնչիւնները պահպանում են մի առանձին ներդաշնակութիւն, որ խիստ կախարդիչ տպաւորութիւն է գործում, մանաւանդ գիշերային լռութեան պահուն, երբ քարաւանը գնում է ամայի ձորերի միջով:

Բոլորի առջեւ ընկած, միայնակ գնում էր «փիշանգը»՝ քարաւանի առաջնորդը: Դա մի սպիտակ, ամեհի ջորի էր, հզօր կուրծքով եւ գեղեցիկ գլխով: Իր հետեւողներից որոշում էր նա իր անելի շքեղ զարդարանքներով, որ կազմուած էին թանկագին իրեղէններից: Նա ջորիների արքան էր. նա ազատ էր բեռնից. նա միայն առաջնորդում էր:

Նայելով այդ խելացի անասունի վրայ, ես մտածում էի. որքա՛ն լաւ կը լինէր, եթէ այդ երկրի առաջնորդները կամ նրա կառավարիչները այդպէս բարեխիղճ կերպով կատարէին իրանց պաշտօնը, որպէս այդ սպիտակ ջորին...

«Փիշանգը» արժանի է նկարագրութեան: Լինում է ձմեռ, թանձր ձիւնը ծածկում է ճանապարհների բոլոր շաւիղները, բոլոր հետքերը: Դարուփոսեր հաւասարում են, եւ առջեւում դրած է ձիւնային ընդարձակ, հարթ տարածութիւն: Նեղ հորիզոնը միախառնւում է մառախլապատ երկնքի հետ: Դեպի ամէն կողմ նայում ես, ոչինչ չես տեսնում: Ճանապարհը նշաններ չունի. ո՞ր պէտք է նա: Յուրտը սառեցնում է, եւ կատաղի քամին ձիւնային թանձր փոշին պտտեցնում է օդի մէջ: Սարսափելով մտածում ես՝ ահա ամբողջ քարաւանը կը կորչի, կանյետանայ սպիտակ թանձրութեան ներքոյ: Անապատի միջով գնալիս քամին, մրրիկը նոյն գործողութիւնն են կատարում անագի հետ, որպէս ձմեռը ձիւնի հետ: Բոլոր ճանապարհները ծածկւում են անագի ներքոյ: Դեպի երկինք նայում ես՝ անագ, դեպի գետին՝ անագ, անագային մոխրագոյն փոշին լցրել է ամէն տեղ: Այդ տագնապի եւ ճգնաժամի միջոցներում օգնութեան է հասնում «փիշանգը»: Նա, որպէս մարմնացած բնագոյում, գիտէ ուղիղ ճանապարհը, որքան էլ ծածկուած լինէր ձիւնի կամ անագի ներքոյ: Իր հզօր կուրծքով պատառում է նա ձիւնը եւ քարաւանը առաջ է տանում: Ամէն ինչ սառել է, մարդկանց աչքերի թերթերունքից անգամ կախ են ընկած սառցային լուլաներ: Բայց նրա մարմինը պատած է սպիտակ փրփուրով, եւ